

MOLDOVA ÎNTRE UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI UNIUNEA VAMALĂ EURASIATICĂ

ELENA TUMANOV

Abstract: Republica Moldova în prezent se află într-o dilemă, Uniunea Europeană sau Uniunea Vamală Eurasiatică. În ambele structuri economice avem atât avantaje tentante cât și dezavantaje drastice care se observă doar după o analiză mai detaliată a ofertelor oferite atât de Uniunea Europeană cât și de Uniunea Vamală Eurasiatică. Dacă aderăm la Uniunea Europeană vom avea de câștigat în anumite domenii iar dacă la Uniunea Vamală Eurasiatică suntem avantajați în alte domenii. Nici Uniunea Europeană nu mai este acel râu de lapte și miere, dar spre deosebire de Uniunea Estică nu este acea navă de croazieră ce naufragiază, dar care vinde bilete cu un discount foarte mare. Unii sar să prindă oferta, fără să-și dea seama că destinația este fundul mării. Nu știu dacă va fi mai frumos viitorul Uniunea Europeană, dar știu că nu va fi la fel de dramatic cum e cel pentru Uniunea Euroasiatică.

Cuvinte cheie: economie, integrare, aderare, politică, oferte.

1. Introducere

Cetățenii Republicii Moldova își pun în prezent legitimele întrebări: De ce este oportună aderarea țării noastre la structurile Uniunii Europene sau Uniunea Vamală Eurasiatică (Rusia-Belarus-Kazahstan)?

Care sunt avantajele intrării în una din structurile economice? Economisti și analiști politici, cetățeni de rând discută care vor fi progresele în diverse domenii, cum ar fi creșterea economică, îmbunătățirea nivelului de trai, modernizarea administrativă, o mai mare calitate a actului judiciar, asigurarea libertății economice pe noile piețe de desfacere.

Țara noastră se află într-o dilemă a două poluri opuse: ce direcție să urmeze cursul politic? Eu o să stabilesc după părerea mea în această lucrare avantajele impactului politic și economic în cazul unei eventuale aderări la una sau la alta dintre cele două uniuni economice.

Pentru locuitorii Republicii Moldova, integrarea europeană reprezintă o speranță spre mai bine. Intrarea în Uniunea Europeană înseamnă progres economic, nivel de trai decent, oportunități de dezvoltare și modernizare, securitate și protecție. Una dintre prioritățile actuale este definitivarea rețelelor transeuropene de infrastructură (TEN).

Politica Agricolă Comună este una dintre cele mai vechi politici comunitare. În prezent, aproximativ 35% din bugetul Uniunii este îndreptat spre programe care țin de politica agricolă. Se insistă pe calitate, pe protecția mediului, nu pe cantitate (din cauza excedentelor importante înregistrate în deceniile anterioare). O mare problemă a Uniunii este dependența energetică. În prezent, statele membre importă 92% din petrol, 57% din gazul metan, 97,5% din uraniu.

2. Cuprins

Integrarea în Uniunea Europeană prezintă un șir de oferte destul de tentante pentru Republica Moldova, aceste oferte le voi enumera mai jos.

Ofertele Uniunii Europene:

- Uniunea Europeană reprezintă o piață de 503.492.041 de consumatori;
- suprafața – 4.324.782 km²;
- un PIB total de \$ 16.282 trilioane, iar pe cap de locuitor de \$32.338,14;
- un comerț extern în valoare de \$3,791 trilioane;
- investiții interne anuale în sumă de \$2,88 trilioane sau 18,7% din PIB;
- un volum de credite interne de \$29 trilioane;
- un volum de cheltuieli anuale pentru cercetări științifice și dezvoltarea noilor tehnologii în sumă de \$239,7 miliarde;
- un volum de investiții directe străine în statele Uniunea Europeană de circa \$7,972 trilioane;
- un volum de investiții directe în străinătate efectuate de statele Uniunea Europeană în valoare de \$9,524 trilioane.

Însă, în mod inevitabil, integrarea în Uniunea Europeană presupune renunțarea la o parte din libertățile de a acționa independent în politica externă.

Dacă Republica Moldova ar adera la Uniunea Vamală Eurasiatică (Rusia-Belarus-Kazahstan), cel puțin acum ne asigură că vom trăi bine, am beneficia de gaz ieftin, vinul nostru ar curge nestingherit pe piața rusă, iar problema transnistreană ar fi, în sfârșit, rezolvată. Toate acestea sună perfect, în special pentru acea parte a societății noastre care încă mai are în suflet „bunăstarea proletară” a fostei URSS. Ofertele de mai sus sunt impunătoare, însă nici cele ale Uniunii Vamale nu cedează, pentru a le înțelege mai bine trebuie comparate. În cele ce urmează o să scriu ofertele Uniunii Vamale.

Ofertele Uniunii Vamale:

- Uniunea Vamală Rusia-Belarus-Kazahstan reprezintă o piață de 171.443.868 de consumatori;
- Suprafața – 20.000.095 km²;
- un PIB total de \$1.939 trilioane, iar pe cap de locuitor de \$ 1.130.982;
- un comerț extern în valoare de \$1.021 trilioane;
- investiții interne anuale de \$603 miliarde sau 22% din PIB;
- un stoc de credite interne în sumă de \$853 miliarde;
- un volum de cheltuieli anuale pentru cercetări științifice și dezvoltarea noilor tehnologii în sumă de circa \$15,3 miliarde;
- un volum de investiții directe străine în statele Uniunii Vamale de \$435,38 miliarde;
- un volum de investiții directe în străinătate, realizate în special de Rusia și Kazahstan, de \$330,86 miliarde.

De asemenea, sunt trecute cu vederea părțile mai puțin feerice ale „poveștii de succes” care se numește Uniunea Vamală Rusia-Belarus-Kazahstan. Este adevărat că în primii doi ani ai existenței sale volumul comerțului între cele trei state a crescut anual cu peste 30%, în mare parte datorită creșterii importurilor din Rusia de către agenții economici kazahi și belaruși. Cu toate acestea, doar 18,2% din volumul total al comerțului extern efectuat de Kazahstan în 2011 a revenit comerțului efectuat în cadrul Uniunii Vamale. În cazul Rusiei, această proporție a fost de 7,5%, iar a Belarusiei de 46,4%. Din aceste date rezultă că doar economia belarusă e orientată preponderent spre piața Uniunii Vamale. Până în prezent, Republica Moldova cu astfel de parametri de guvernare democratică și economică nu a stabilit un vector final de aderare.

În această toamnă va avea loc summit-ului de la Vilnius, iar decizia de integrare în Uniunea Europeană a Moldovei a provocat reacția previzibilă a Rusiei – autoritățile de la Kremlin au declanșat preparativele pentru boicotarea produselor agricole pe care le exportă pe piața rusească. Rusia intenționează să schimbe orientarea dinspre Europa înspre Uniunea Vamală Rusia-Belarus-Kazahstan. Pentru Republica Moldova, o analiză a balanței comerciale relevă că o eventuală aderare la această Uniunea Vamală și abandonarea parcursului european ar avea efecte dezastruoase în plan economic.

Ruși boicotează în principal vinul moldovenesc, asupra cărora ruși au și-au exprimat suspiciunile “că nu s-ar conforma setului de norme calitative ale pieței din Federație”, însă până acum, Oficiului Fitosanitar al Federației Ruse nu a făcut publice rezultatele analizelor care ar confirma acest fapt.

Efectele unei eventuale integrării a Moldovei în Uniunea Vamală Euro-Asiatică ar fi posibilitatea să vindem nestingheriți produsele alimentare, să primim resurse naturale la prețuri sub cele europene și să li se permită muncitorilor moldoveni să muncească la Moscova, Sankt-Petersburg sau alte metropole rusești, mai prospere decât restul țării. Pe de altă parte însă proiectul Uniunii Vamale inițiat de Putin este un instrument conceput de acesta pentru a domina economic și politic țările din spațiul euro-asiatic, fără a asigura însă un model viabil de dezvoltare. Uniunea Vamală ar putea dăuna, pe termen lung, sănătății economice a Republicii Moldova deoarece aderarea la Uniunea Vamală Rusia-Belarus-Kazahstan va dura mulți ani, iar rezultatul va fi o majorare a tarifelor vamale. În condițiile în care circa 70% din importuri provin din alte state decât cele trei țări membre ale uniunii vamale, vor crește semnificativ prețurile, iar majorarea prețurilor va fi resimțită, în primul rând, de populație. Deasemenea printre produsele care s-ar putea scumpi sunt medicamentele iar reacția oamenilor la așa ceva va fi imediată. În același timp, chiar și o eventuală ieftinire a gazelor rusești nu va putea compensa pierderile economice enumerate mai sus.

Profilul preponderent agricol al Republicii Moldova ar putea fi valorificat mult mai bine în cadrul Uniunii Europene, decât în cadrul unei structuri care nu este încă bine determinată, respectiv Uniunea Vamală Euro-Asiatică.

Uniunea Europeană încurajează agricultura bio, ceea ce înseamnă că vinurile și fructele produse de moldoveni ar putea fi competitive pe piața europeană, mai ales pentru că agricultura locală nu folosește

soiuri modificate genetic. În viitoarea Politică Agricolă Comună a Uniunii Europene, care va intra în vigoare de la 1 ianuarie 2014, sectorul agriculturii ecologice va ocupa un rol important și va primi stimulente financiare pe măsură.

Aderarea Republicii Moldova la Uniunea Vamală Rusia-Belarus-Kazahstan va avea un impact negativ asupra mai multor domenii, precum cel economic, social, dar și domeniul drepturilor omului. Aderarea la Uniunea Vamală poate avea un impact dezastruos pentru economia moldovenească deoarece promisiunile benefice sunt iluzorii, în schimb pierderile sunt foarte palpabile și vorbim de pierderi nu doar economice, dar și pierderi de suveranitate economică. Aderarea la Uniunea Vamală este în contradicție cu interesele și imperatiile de bază ale Republicii Moldova, inclusiv cele de modernizare tehnologică. Efectele aderării presupun și aprecierea monedei naționale. Moldova, triplându-și tarifele vamale, subțiază extrem de mult exporturile și importurile către toate direcțiile. Modelul sugerează, de fapt, că importurile vor scădea mai puțin decât exporturile, prin urmare ar trebui să ne așteptăm la acest efect asupra monedei naționale, de asemenea aderarea la Uniunea Vamală presupune creșterea prețurilor producătorilor, care vine din creșterea tarifelor vamale. Aceste impacturi vor rezulta într-o scădere a bunăstării cetățenilor, absorbția generală pe economie va scădea. De asemenea, aderarea la Uniunea Vamală va duce la o scădere puternică a veniturii la bugetul de stat. Din punct de vedere al drepturilor omului, Republica Moldova va avea de suferit dacă va adera la Uniunea Vamală Rusia-Belarus-Kazahstan, în spațiul euroasiatic sunt puține instituții pentru dezvoltarea societății. Carta Drepturilor Omului a CSI nu este aplicabilă deocamdată, deci domeniul respectiv este insuficient dezvoltat și lipsește practica respectivă. Dar instituțiile puternice trebuie să asigure această creștere sustenabilă și de calitate în societate. Și în acest sens, spațiul european oferă o preferință netă.

Dacă Republica Moldova va adera la Uniunea Europeană, atunci majoritatea întreprinderilor din țară vor fi închise, majoritatea producătorilor vor da faliment din cauza standardelor europene care vor fi impuse și din cauza concurențelor din Europa.

3. Concluzie

Dacă cetățenii moldoveni ar avea de ales, în cadrul unui referendum, între aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană sau aderarea Republicii Moldova la Uniunea Vamală (Rusia-Belarus-Kazahstan), 18,6% se declară pentru aderarea la Uniunea Europeană, iar 17,4% pentru Uniunea Vamală Euroasiatică. Datele se conțin în Barometrul Opiniei Publice (BOP), din 24 aprilie, de către Institutul de Politici Publice.

Printre cei care au participat la sondaj sunt și persoane indecise. Numărul acestora fiind mai mult de jumătate din cei chestionați, circa 52 la sută. Datele BOP arată că 20% din respondenți sunt de părere că cel mai mare beneficiu ar fi liberalizarea circulației, dacă Republica Moldova ar adera la Uniunea Europeană. 10% consideră că diminuarea șomajului ar fi cel mai mare plus care l-ar avea de câștigat Republica Moldova odată cu aderarea la Uniunea Europeană. În același timp, 12 % cred că Republica Moldova ar avea petrol și gaz mai ieftin odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Vamală Euroasiatică. Totodată, cele mai mari minusuri dacă eventual Republica Moldova ar adera la Uniunea Vamală Rusia-Belarus-Kazahstan, în opinia respondenților, sunt faptul că vom depinde de Rusia și ne vom îndepărta de Europa.

Persoanele chestionate sunt de părere că vor exista dezavantaje pentru Republica Moldova și în condițiile când țara noastră ar putea adera la Uniunea Europeană. Astfel, 6% din cei chestionați afirmă că vom avea tarife și impozite mai mari, alte 2% susțin că Republica Moldova se va confrunta cu un exod de cadre, asta în timp ce 67% nu au știut ce să răspundă.

În contextul acestor zile, când pe buzele multora dintre cetățenii noștri se vorbește despre Uniunea Europeană și despre tratatul de la Vilnius, mulți dintre moldoveni se întrebă în care direcție este mai bine, pentru că pe de o parte Federația Rusă care are încă foarte mulți susținători la Chișinău, duce o amplă campanie pro Rusia în încercarea de a denigra acțiunile guvernării în vederea drumului ei spre integrare în Uniunea Europeană. și pentru aceasta folosesc toate resursele pe care le au, astfel în inimile moldovenilor rămași acasă a fost semănată multă confuzie.

Dar să începem cu Uniunea Euroasiatică, locul unde partidele de stânga (comuniștii, socialiștii, patrioții) spun că ne este mai bine, deși și Rusia se confruntă cu multe probleme economice. În primul rând, această Uniune din start se dorește o continuitate a fostei Uniuni Sovietice, pentru că în ea, cândva fostul premier rus și actualul șef de stat Vladimir Putin dorește să vadă toate statele care au făcut parte din Uniunea Sovietică, ca un răspuns la extinderea Uniunii Europene. Vedem că această Uniune nu are decât un scop revanșist și nici într-un caz unul de ajutorare a statelor eventual membre. Pentru a arunca praf în ochii comunității internaționale, Rusia a venit cu propunerea ca eventual membri să fie așa țări precum Mongolia,

Finlanda, Ungaria sau Vietnam. După cum vedeți, toate sunt țări care ori au suferit din cauza comunismului sovietic, ori au fost poligon de experimente doctrinei comuniste a Moscovei.

Încă un lucru care caracterizează această Uniune Euroasiatică este neatractivitatea ei. Dacă ar fi fost așa, atunci unele țări s-ar fi cerut în această Uniune. Dar atunci când tu în afară de șantaj, amenințări cu înghețul în timpul iernii, ameninți cu un eventual război, atunci despre ce plăcere de a adera la această uniune poate fi vorba? Înțelegem puterea Rusiei și credem că are o piață economică foarte mare, dar cu șantaj și amenințări și cu deportarea oamenilor sub diferite prețuri nu poți crea premise favorabile oamenilor de a veni spre tine. și dacă se tot vorbește de Uniune, cel mai fericit caz ar fi o uniune pur economică bazată pe toate legile pieții ale secolului în care trăim și nu una politică în care Moscova va controla absolut tot în țările membre ale acestei uniuni. Ne-am convins că Rusia greu va ceda ca o țară din est să mai adere la Uniunea Europeană și va lupta pe toate căile ca să nu admită acest fapt. Deja au reușit să întoarcă din drumul ei spre Uniunea Europeană, Armenia și se vorbește că și Ucraina este pe aceeași cale de a renunța la parafarea acordului de la Vilnius. Se vede clar că Rusia își dorește ediția a doua a URSS-ului, pentru că nu ține cont de nivelul de dezvoltare economică a viitorilor membri. Importanța are mai mult spațiul (fostei URSS), decât capacitățile economice.

Un alt lucru caracteristic Uniunii Euroasiatice este nefuncționalitatea ei. și acest lucru nu este spus de adeptii ei din Republica Moldova, care, evident, sunt interesați doar de dividende electorale.

Să știți că nici Uniunea Europeană nu mai este acel râu de lapte și miere, dar spre deosebire de Uniunea Estică nu este acea navă de croazieră ce naufragiază, dar care vinde bilete cu un discount foarte mare. Unii sar să prindă oferta, fără să-și dea seama că destinația este fundul mării. Nu știu dacă va fi mai frumos viitorul Uniunea Europeană, dar știu că nu va fi la fel de dramatic cum e cel pentru Uniunea Euroasiatică. și apoi Uniunea Europeană este net superioară la capitolul funcționalității și se conduce după cele trei principii clare, atribuirii, proporționalității și subsidiarității, adică nu intervine în interesele naționale ale statului membru, poate doar atunci când este cazul.

O altă diferență uriașă este faptul că țările din Europa și nu numai, ca în cazul Turciei, doresc să adere și sunt gata să aștepte zeci de ani la poarta Uniunea Europeană, ceea ce ne demonstrează buna funcționalitate a ei.

În fine, fiecare are părerea sa care este într-o oarecare măsură corectă.

Bibliografie

1. <http://trm.md/ro/politic/bop-18-6-vor-sa-adere-la-ue-iar-17-4-la-uniunea-vamala-euroasiatica/>
2. <http://www.timpul.md/articol/moldova-intre-uniunea-europeana-i-uniunea-vamala-euroasiatica-37680.html>
3. <http://moldovacrestina.md/blog/Diferen%C8%9Ba+dintre+Uniunea+European%C4%83+%C8%99i+Uniunea+Euroasiatic%C4%83.html>